

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 59470-07-19

לפני

כב' השופט טל גולן

התובעת:

ניב שר

-

הנתבעים:

1. מדינת ישראל - משרד הבריאות
ע"י ב"כ: עו"ד שני קליימן מפרקליטות מחוז חיפה
(אזרחי)
2. מכבי שירותי בריאות
ע"י ב"כ: עו"ד יוחאי הורביץ ועו"ד מאור עזרא

ידידי בית המשפט:

1. פרויקט גילה להעצמה טרנסית
2. האגודה למען הלסביות, ההומואים,
הטרנסג'נדרים והביסקסואלים
ע"י ב"כ: עו"ד רעות כהן ועו"ד עידו קטרי

פ ס ק ד י ן

1. לפני בקשת הנתבעת 1 (להלן: "משרד הבריאות") לביטול החלטת בית הדין מיום 23.7.2020, המורה על המשך ניהול ההליך. לטענת משרד הבריאות, בהחלטה זו נעתר בית הדין להודעה של התובעת שהרחיבה חזית. עוד טען משרד הבריאות, כי התביעה הפכה לתיאורטית ומשעה שהנתבעת 2 (להלן: "מכבי") כבר הודיעה כי היא נעתרת לסעד המבוקש על ידי התובעת. אשר למכבי, הרי שהיא הצטרפה לבקשה. מנגד, התובעת וכן ידידי בית המשפט, התנגדו לה.
2. אקדים אחרית לראשית ואציין, כי לאחר שעיינתי בכלל טענות הצדדים וכפי שאלה נטענו לפני בהרחבה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל. עוד הגעתי למסקנה, כי צודקים משרד הבריאות ומכבי בטענה כי התביעה באה לכלל מיצוי. להלן אסביר בהרחבה כיצד הגעתי לאותה החלטה. תחילה, אשר לטענה הראשונה של משרד הבריאות, אבהיר כי גדר הדיון בהליך זה מתרכז בטענות ובסעדים המצוינים על ידי התובעת בכתב התביעה¹. אדגיש, כי מעולם

¹ כתב התביעה הוגש לתיק בית הדין ביום 24.7.2019.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 59470-07-19

לא צוין אחרת על ידי בית הדין, ואף לא באופן ספציפי במסגרת ההחלטה שניתנה ביום 23.7.2020. עוד אבהיר, כי בית הדין לא התיר מעולם לתובעת להרחיב חזית מעבר לכתב התביעה (זאת, גם בהתחשב בכך שכתב התביעה הוגש שלא באמצעות ייצוג משפטי).

3. אשר לבקשת משרד הבריאות כי בית הדין ייתן פסק דין ולפיו ההליך שבכותרת הסתיים, אפרט כך: מכבי הגישה הודעה לתיק בית הדין ולפיה היא מאשרת לתובעת מימון ניתוח לנישוי פנים, ולאחר שהתובעת קיבלה את אישור הועדה להתאמה מגדרית (להלן: "הועדה") לביצוע הליך התאמה מגדרית. עוד היא הודיעה, כי לאחר שהתובעת תמציא לה הפניה מתאימה מרופא לביצוע הניתוח, תונפק לה התחייבות (טופס 17)². התובעת הגיבה וציינה כי ההודעה מקובלת עליה, ובתנאי שתינתן לה התחייבות לניתוח נישוי הפנים למשך שנה לפחות.

4. עוד ביקשה התובעת, כי תישמר לה הזכות לשנות את טופס ההתחייבות לכל בית חולים שיסכים לבצע את הניתוח³. כמו כן, היא הודיעה כי ישנה שאלה נוספת בהליך – והיא מהי המשמעות של החלטת הועדה מיום 4.11.2019 ואשר ניתנה בעניינה, וזאת לאור טענתה (וכן טענת ידידות בית המשפט), כי ניתן לחייב קופות חולים להוציא התחייבות לניתוחי נישוי פנים בטרם וללא קשר להחלטת הועדה בעניין ניתוח עיקרי/תחתון לשינוי מין.

5. אשר למצוטט מפי התובעת בפסקה האחרונה דלעיל, מקובלת עלי עמדת משרד הבריאות כי אין מקום שבית הדין ידון בסוגיות תיאורטיות, וזאת משעה שהסוגיות המעשיות והבעיות שהועלו על ידי התובעת במסגרת כתב התביעה, באו לכלל פיתרון ולמעשה מוצו. כדי לבדוק האם זהו המצב בענייננו, להלן נבחן את הסעדים שהתבקשו על ידי התובעת במסגרת כתב התביעה, ומה התפתח במהלך ניהול ההליך:

א. ראשית, התובעת התייחסה להליך ההתאמה המגדרית שאותו היא עוברת, שנבחן בשעתו על ידי הועדה⁴. ביחס לכך, משרד הבריאות הגיש הודעה לתיק בית הדין ולפיה ביום 12.2.2020 קיבלה התובעת אישור

² הודעת מכבי מיום 8.7.2020.

³ הודעת התובעת מיום 23.7.2020.

⁴ סעיף 12 לכתב התביעה.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 19-07-59470

מיו"ר הועדה לעבור את התהליך לשינוי מין⁵. כלומר, סעד זה התקבל בהסכמה ולפי הודעת משרד הבריאות דלעיל;

ב. לאחר-מכן, התובעת ביקשה כי בית הדין יורה על "... צו עשה דחוף להורות למכבי להנפיק כאמור טופס התחייבות לבדיקת רופא ד"ר רן יהלום מנהל מח' פה ולסת בבית חולים שיבא כפי שתואם עם הוועדה להתאמה מגדרית"⁶. ביחס לכך, מכבי הגישה הודעה לתיק בית הדין, ולפיה היא "... תממן לתובעת, באמצעות התחייבות (טופס 17), בדיקה אצל רופא פה ולסת (ד"ר רן יהלום) לקראת הניתוח לנישוי פנים"⁷. כלומר, גם סעד זה התקבל בהסכמה ולפי הודעת מכבי דלעיל.

אומנם, ידידות בית המשפט טענו כי התובעת עדיין אינה אוחזת בטופס 17, ומכבי אף טענה כי הטופס לא הונפק בסופו של דבר, היות שהתובעת עצמה טענה כי היא אינה זקוקה לו⁸. אדגיש, כי חזקה שמכבי לא תיסוג מהתחייבותה שבנדון. על כן, ככל שהתובעת תשוב ותבקש את הנפקת הטופס, הרי שהתחייבותה של מכבי ואשר צוינה דלעיל, עומדת בתוקפה.

אשר לטענת התובעת כי ההתחייבות הונפקה על ידי מכבי לזמן מוגבל, ואילו היא מבקשת כי תוקף ההתחייבות יהיה לפחות לשנה, היות שהיא מחלימה מניתוח⁹ – הסעד הנ"ל הועלה על ידי התובעת לראשונה, בשלב זה של ההליך. גם בהתחשב בקשיה של התובעת ובכך שהיא אינה מיוצגת, איני סבור שיש מקום כי בית הדין ישמש כאכסניה לבירורים ישירים בין הצדדים, שטרם נידונו. מכבי אף הודיעה ביחס לאותה המחלוקת, כי ככל שיש לתובעת בקשות שלא נידונו ואינן קשורות לתביעה הנוכחית, הן ייבחנו לגופו של עניין על ידי הגורמים המוסמכים במכבי. על כן, על מכבי לבחון את בקשתה הנוכחית של התובעת לפי הנהלים המקובלים ולהודיע לה ישירות אודות עמדתה, תוך פרק זמן

⁵ הודעת משרד הבריאות מיום 23.2.2020.

⁶ סעיף 13 לכתב התביעה.

⁷ הודעת מכבי מיום 26.5.2020.

⁸ הודעת מכבי מיום 12.8.2020.

⁹ תגובות התובעת מיום 23.7.2020 ומיום 18.8.2020.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 59470-07-19

סביר. במידת הצורך תוכל התובעת לפנות לבית הדין ביחס לסוגיה זו בהליך חדש ;

ג. לבסוף, התובעת ביקשה "... דיון והחלטה עקרונית בנושא נישוי עבור מטופלות טרנסג'נדריות ויקבע פרשנות אחידה לסל הבריאות שכיום בכל קופה ובכל מחוז מפרשים בצורה שונה. אבקש שבית הדין יקבל פסיקה עקרונית בנושא ותורה למשרד הבריאות כרגולטור לבצע, לפקח ולהנחות את קופות החולים בהתאם לפסיקה שתתקבל"¹⁰.

ביחס לכך, בהודעתו של משרד הבריאות שכבר צוטטה דלעיל¹¹, צוין כי היא הודיעה למכבי (באמצעות מכתבה של ד"ר סיגל ליברנט-טאוב, ראש אגף רפואה כללית במשרד הבריאות), כי ניתוח לנישוי פנים הינו אחד הניתוחים המשלימים המהווים חלק מהותי ואינטגרלי מכל הליך שינוי מגדר, ועל כן הוא כלול בסל הבריאות ובמימון קופות החולים המבטחות, וזאת בכל מקרה בו מבוקש לבצעו כחלק משינוי מין ולאחר אישור הועדה לניתוחים לשינוי מין ובהתאם להמלצתה.

יצוין, כי מכבי התנגדה להודעה זו, מנימוקים שונים¹². עם זאת, לאחר מכן היא הודיעה לבית הדין כי היא "... קיבלה החלטה עקרונית להעניק לחבריה מימון עבור ניתוחי נישוי פנים במסגרת הליך התאמה מגדרית"¹³. בהמשך, בהודעה נוספת היא ציינה כי "... היא החליטה לאשר מימון ניתוחי נישוי פנים לתובעת (באמצעות התחייבות, טופס 17), אשר קיבלה את אישור הועדה להתאמה מגדרית (להלן: "הועדה") של משרד הבריאות לביצוע שינוי מגדר. יובהר כי אין חובה לבצע ניתוח בפלג גוף תחתון בכדי להיות זכאים לבצע את ניתוח לנישוי פנים במימון מכבי"¹⁴. כלומר, מכבי חזרה בה מהתנגדותה לעמדת משרד הבריאות.

¹⁰ סעיף 14 לכתב התביעה.

¹¹ הודעת משרד הבריאות מיום 23.2.2020.

¹² הודעת מכבי מיום 25.2.2020.

¹³ הודעת מכבי מיום 17.5.2020.

¹⁴ הודעת מכבי מיום 8.7.2020.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 59470-07-19

לעניין זה, ראו גם בבקשתו הנוכחית של משרד הבריאות, שמציין כי הסוגיה העקרונית באה אף היא לכלל פיתרון, היות שעמדתו הועברה למכבי, שהחליטה ליישמה. עוד ציין משרד הבריאות, כי "... על אף חילוקי הדעות שהיו בראשיתו של ההליך" (והכוונה, מן הסתם – לחילוקי הדעות שהיו בין התובעת לבין משרד הבריאות ומכבי, וכן לחילוקי הדעות בין משרד הבריאות לבין מכבי), הרי שמכבי קיבלה ואימצה את עמדת משרד הבריאות ולפיה ניתוח לנישוי פנים אכן כלול בסל הבריאות, לאחר קבלת אישור לשינוי מין. ועוד נדגיש, כי גם ידידות בית המשפט מסכימות כי אכן חל שינוי בעמדתה העקרונית של מכבי¹⁵.

6. הנה כי כן, התובעת קיבלה מענה לכלל הסוגיות שהועלו בכתב התביעה. בהקשר זה, אף מקובלת עלי טענת מכבי כי "... כיום אין שום דרישה שכלולה בתביעה ושלא ניתן לה מענה". מנגד, ידידות בית המשפט הפנו להחלטת בית הדין בהליך הזמני מיום 15.10.2019, במסגרתה הגדיר בית הדין את המחלוקות שעמדו בשעתו במסגרת ההליך. ידידות בית המשפט טענו כי מחלוקות אלה לא נפתרו בצורה מלאה ושלמה.

7. אין בידי לקבל טענה זו. אזכיר, כי מאז ההליך הזמני התקבלו החלטות רבות בעניינה של התובעת על ידי הגורמים המוסמכים וכפי שצוין דלעיל, וכאשר אין חולק כי החלטות אלה נתנו מענה לבעיות והסוגיות שהועלו בכתב התביעה, שהוא זה שמגדיר מטבע הדברים את מסגרת ההליך¹⁶. ודוק – בהחלטה שניתנה בהליך הזמני, קבע בית הדין כי אחת השאלות שבמחלוקת ואשר יידונו במסגרת ההליך, הינה כדלקמן¹⁷:

"האם נדרש אישור "סופי ומוחלט" של הועדה לכך שהמבקשת תעבור הליך להתאמה מגדרית (כלומר, אישור על כך שהמבקשת סיימה התהליך בכללותו), או שמא ניתן לתת לה כבר כעת הפניה לניתוח נישוי פנים גם במהלך ההליך להתאמה מגדרית, ולא רק בסוף ההליך".

¹⁵ ראו הרישא לסעיף 11 לתגובת ידידות בית המשפט מיום 10.8.2020.

¹⁶ ראו גם בתגובת משרד הבריאות לתשובות כלל הצדדים, מיום 20.8.2020.

¹⁷ סעיף 13א להחלטת בית הדין מיום 15.10.2019.

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

חב"ר 59470-07-19

8. אכן, אין לכחד כי משעה שהתובעת כבר קיבלה את האישור 'הסופי' של החלטת הועדה, הרי ששאלה זו לא תוכרע במסגרת ההליך הנוכחי. אולם, בהתחשב בכך שבית הדין האזורי עוסק בראש ובראשונה בפתרון סוגיות ומחלוקות קונקרטיות, הרי שאותה השאלה תיוותר להכרעה עתידית לעת מצוא. כך הוא הנכון לגבי הפרשנות הנדרשת לגבי חוזר משרד הבריאות המסדיר את עבודת הועדה. איננו סבורים כי בשלב הנוכחי של ההליך, יש מקום להכריע בכך.
9. **לסיכום** – ההליך הנוכחי בא לכלל מיצוי, ולפיכך בקשת משרד הבריאות כי בית הדין ייתן פסק דין ולפיו ההליך שבכותרת הסתיים, מתקבלת בזאת.
10. **הוצאות** – איני פוסק צו להוצאות לטובת ידידות בית המשפט, אך ראוי להודות להן על הגשת עמדות בצורה בהירה ומקיפה. אשר לתובעת, הרי שטענותיה ובקשותיה במסגרת ההליך התקבלו במידה שאינה מבוטלת, הן ברמה הפרטנית והן ברמה העקרונית – וכפי שבואר במהלך פסק הדין¹⁸.
11. זאת ועוד, אציין כי הליך זה כלל התדיינות ניכרת והצריך הגשת עמדות ותגובות רבות. על כן, ובהתחשב בהוצאות שכבר נפסקו במסגרת ההליך הזמני, נכון וראוי לדעתי כי הן משרד הבריאות והן מכבי יישאו בהוצאות התובעת בסך של 1,200 ₪ (כל אחד), אשר ישולמו תוך 30 ימים מיום מתן פסק הדין.
12. **ערעור** – ניתן להגיש ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים תוך 30 ימים מיום קבלת פסק הדין.

ניתן היום, י"ג אלול תש"פ (02 ספטמבר 2020), בהיעדר הצדדים ויישלח אליהם.

טל גולן
שופט

¹⁸ נזכיר שוב את עמדתו העקרונית של משרד הבריאות ואשר ניתנה במהלך ההליך, כי ניתוח לנישוי פנים הינו אחד הניתוחים המשלימים המהווים חלק מהותי ואינטגרלי מכל הליך שינוי מגדר, ועל כן הוא כלול בסל ובמימון קופות החולים המבטחות. ועוד נזכיר, כי מכבי התנגדה תחילה לעמדה זו, ולאחר מכן חזרה בה.